

1 Versjon: 3.0

2 18. januar 2016

3

4

5

6

7

8 Bærum Venstres program 2015 – 2019

9 *Et grønt, bærekraftig og inkluderende Bærum*

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23 Frihet. Fremtid. Felleskap.

24 www.venstre.no

25

26 **Kjære velger,**

27

28

29

30

31

32

33

34

35

36

37

38

39

40

41

42

43

44

45

46

47

48 Hilsen

49 (førstekandidat)

50

51 **Innhold**

52

- 53 1. **Venstres visjon for Bærum**
- 54 2. **En balansert areal-, transport- og miljøpolitikk**
- 55 3. **Et næringsliv basert på kunnskap og innovasjon**
- 56 4. **En skole for dagens elever og fremtidens samfunn**
- 57 5. **Kultur og frivillighet gjennom alle livets faser**
- 58 6. **Kvalitet i helse og sosiale forhold**
- 59 7. **Liberale verdier: demokrati og forvaltning**

60

61 **Venstres visjon for Bærum**

62 Vi vil basere vår politikk på visjonen: *Et grønt, bærekraftig og urbant Bærum!*

63 **Et liberalt samfunn**

64 Venstre er Norges sosialliberale parti. Vi vil skape et samfunn der man har frihet til å forme sitt eget
65 liv, samtidig som vi tar ansvar for hverandre og for miljøet vårt. Denne friheten skapes ved å gi reell
66 valgfrihet til alle – ikke bare de som har egne ressurser til det – og det er også slik vi tar ansvar for
67 hverandre. Et godt samfunn er skapt av frie mennesker som er i stand til å ta gode valg for seg selv,
68 sin familie og verden rundt dem.

69 **En grønn og bærekraftig utvikling**

70 Bærum er en kommune med en stor befolkning og stor befolkningsvekst. Vi har byenes utfordring og
71 må bruke de grep som kjennetegner en god byplanlegging og legge veksten i Sandvika, på
72 Lysaker, på Fornebu og ved utvalgte trafikknutepunkt der sosial infrastruktur er i gangavstand.
73 Bærum skal være en grønn kommune som kombinerer vekst med ivaretagelse av vår livskvalitet, og
74 urbanisering med vår landlege historie og geografi. Transport- og arealplanlegging skal ses i
75 sammenheng med miljø-, trafikk- og naturvernutfordringene. Det betyr blant annet å bygge høyt og
76 tett ved kollektivknutepunkt, og verne grønne områder fra utbygging. Bærum skal være en
77 foregangskommune innen grønn by- og tettstedsutvikling.

78 **En god oppvekst og en skole for fremtiden**

79 Bærum Venstre ønsker en skole som møter fremtidens utfordringer og kompetansebehov der
80 elevene kan utvikle så mye som mulig av sitt naturlige potensial. Vi ønsker en skole med faglig
81 dyktige og oppdaterte lærere innen både basisfag og estetiske fag med tid og ressurser til å gi barna
82 individuelt tilpassede utfordringer. Bærum Venstre vil derfor øke antallet støttefunksjoner, slik at
83 barn med sosiale eller psykiske problemer fanges opp så tidlig som mulig, og redusere skolebyråkrati
84 slik at lærerne frigjøres til å fokusere på fag.

85 **En kommune som viser varme**

86 Bærum Venstre vil at Bærum skal bli enda bedre til å ta vare på de vanskeligst stilte blant oss, slik at
87 våre innbyggere kan oppleve verdighet, kvalitet i offentlige tilbud og hjertevarme gjennom hele
88 livsløpet. Vi skal kjempe på alle arenaer for at Bærum sykehus gjenopprettes til et fullverdig sykehus.
89 Vi ønsker at eldrebølgen skal møtes gjennom et samarbeid mellom kommunen, offentlige, private og
90 frivillige tjenesteytere og ikke minst – brukerne selv.

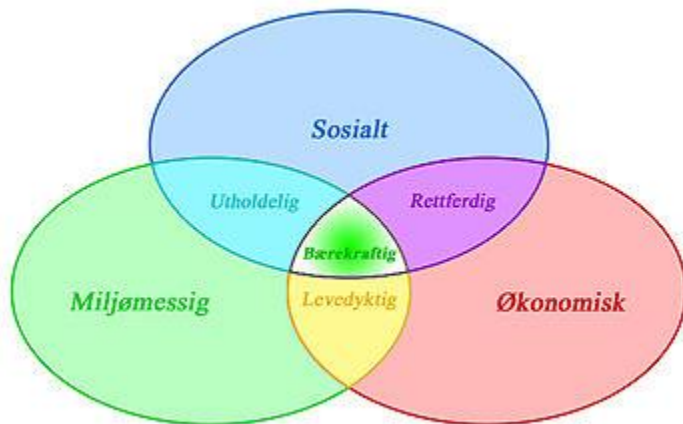
91 **Kultur gjennom hele livet**

92 Mulighet for kulturell deltagelse og kulturopplevelser gir oss økt livskvalitet og mening i hverdagen.
93 Det styrker vår identitet og sosiale bånd, og det bidrar til bedre helse og læringsevne. Vi vil derfor
94 sikre et mangfoldig kulturtilbud av høy kvalitet til vår befolkning gjennom hele livsløpet, uavhengig av
95 sosial-, kulturell bakgrunn, økonomi eller nedsatt funksjonsevne.

96
97

En grønn og bærekraftig areal-, transport- og miljøpolitikk

98 Venstres ambisjon er et Bærum tuftet på bærekraftig utvikling der kortsiktige økonomiske hensyn må
99 vike plassen for langsiktige miljøhensyn og en rettferdig samfunnsutvikling basert på frihet, fremtid
100 og fellesskap.

101

102 Bærum en attraktiv kommune der mange vil bygge og bo. Vi har en sentral beliggenhet med et
103 mangfold av natur, gode offentlige tilbud, mange kunnskapsbedrifter og kulturtilbud. Dette gjør oss
104 attraktive for innflyttere og næringsliv og bidrar til en positiv sosial og økonomisk utvikling i
105 kommunen. Samtidig fører den høye befolkningsveksten til et stort press på miljø og arealressurser i
106 form av utbygging av boliger, næring, transport og kommunikasjon.

107 Bærum har tross en formidabel befolkningsøkning, klart å ivareta et grønt og frodig preg. Det skyldes
108 ikke bare naturgitte forutsetninger, men også at Venstre i alle år har kjempet for at vi skal ha en villet
109 utvikling.

110 By- og tettstedsutvikling i prioriterte kollektivknutepunkt

111 Transport, miljø og boligutbygging henger tett sammen. Vi lever i en tid hvor kloden er i ferd med å
112 bli så skadet av vår måte å leve på at vi er nødt til å endre hvordan vi bruker den. Vårt
113 klimagassutslipp må reduseres. En viktig måte å drive fremtidsrettet og miljøvennlig stedsutvikling på
114 er derfor å bygge tettere og høyere. Sammen med et gjennomgående kollektivtilbud skal vi bidra til å
115 redusere vårt klimagassutslipp og skape en bærekraftig kommune.

116 Dessverre makter ikke Bærum kommune i dag å styre utviklingen. Kommunen planlegging preges av
117 kompromisser, fravær av helhetlig tenkning og en lite konsekvent holdning. Presset og utnyttelsen av
118 våre villaområder bidrar verken til en bærekraftig utvikling eller bedre bomiljøer. Presset mot
119 jordbruksarealer og grønne lunger truer direkte fellesskapets og våre etterkommeres interesser.
120 Viljen til å ta ut kortsiktige økonomiske gevinster er uten grenser. Bærum venstre vil derfor sette
121 klare og tydelige grenser slik at vi skaper en bærekraftig fremtid for alle.

122 Venstre vil at all fortetting skal tas ved kollektivknutepunkt som for eksempel Sandvika, Bekkestua,
123 Høvik og Fornebu. Kommunen skal etablere transformasjonsområder rundt kollektivknutepunktene
124 gjennom omregulering og stille krav til helhetlig bymessig bebyggelse. Samtidig skal verne- og
125 hensynssoner etableres i eksisterende områder med høy verdi.

126 I transformasjonsområdene skal det bygges mer bymessig, med varierte sammensatte strukturer
127 som kombinerer små og store leiligheter, næringsarealer og fellesinstitusjoner. Gjennom å tilby
128 sammenhengende varierte arealer får vi en sammensatt befolkning av gamle, unge, barnefamilier,
129 uetablerte og etablerte. Dette vil legge til rette for at folk kan bo i samme område gjennom alle
130 livsfaser og motvirke ensartede boområder.

131 **Effektive kollektivløsninger på tvers, ikke bare på langs**

132 Mangelen på en samordnet og konsistent bolig- og transportpolitikk fører til en negativ utvikling i
133 Bærum der trafikkøkningen i stor grad dekkes av økt privatbilisme istedenfor miljøvennlige
134 kollektivløsninger.

135 I tillegg er transport og kommunikasjon i Bærum i for stor grad preget av å løse transportbehovet til
136 Oslo. Dette fører til ensidig fokus på klimaskadelig gods og personbil transport i aksene til/fra Oslo på
137 bekostning av tverrkommunikasjon i Bærum. Et grelt eksempel på dette er fremdriften i utbygging av
138 Fornebubanen, planer om massiv boligutbygging på Fossum uten tilrettelagt kollektivtilbud og
139 mangelen på en helhetlig planlegging av banetilbud for Oslo og Akershus under ett. I dag er det
140 vanskelig og kostbart å kjøre kollektivt på tvers i Bærum. Venstre ønsker utbygging av Fornebubanen
141 iverksettes umiddelbart og at Kolsåsbanen forlenges til Rykkinn og videre til Bærums Verk. Vi vil
142 være en pådriver for Ringeriksbanen og prioritere Avtjerna foran Fossum for boligutbygging. På
143 denne måten vil lokaltog og bane kunne erstatte privatbilisme ved etablering boligfelt i Bærum.

144 **Energieffektive og miljøvennlige boliger**

145 Venstre vil at kommunene selv skal kunne stille strengere krav til miljø enn teknisk forskrift. Vi vil at
146 Bærum som en kommune med en resurssterk befolkning og en kommune der mange ønsker å bygge,
147 skal gå foran og ha krav som minst tilfredsstillende de samme kravene som kravene til miljømerket
148 Svanen. Vi vil stille strenge krav til energiløsning, materialbruk og livsløpsstandard særlig ved de
149 større utbyggingsprosjektene i bysentrene Sandvika og Lysaker/Fornebu og ved de andre større
150 kollektivknutepunktene. Målet er en høyest mulig andel plusshus og passivhus, bruk av tre og andre
151 miljøvennlige bygningsmaterialer og mye gjenbruk av bygningsdeler. Kommunen skal så langt det er
152 mulig, stille krav, veilede og gå foran med gode eksempler.

153 Bærum Venstre vil at alle kommunale nybygg skal kvalifisere til plusshus-standard. Ved renovering
154 av kommunale bygg skal det tilstrebes størst mulig passivhuseffekt eller om mulig plusshus-standard.
155 Energieffektivitet skal inn som prioritert kriterium i alle kommunale anbudskonkurranser som
156 omfatter bygninger.

157
158 Ved kommunal regulering for utbygging etter søknad fra private aktører, vil Bærum Venstre at det
159 skal stilles vilkår om energieffektivitet i nye bygg.

160 **Miljøsmarte transportløsninger**

161 For å oppnå klimamålet må fossilt brennstoff raskt fases ut til fordel for batteri og elektrisk drift av
162 tog, busser, ferger, biler og sykler. Bærum har rik tilgang til fornybar elektrisitet og batteriteknologien
163 er i rask utvikling til å bli et reelt alternativ til fossilt brennstoff.

164 Venstre er foregangsparti for bruk av miljøsmarte løsninger og intensiver for elektrifisering av
165 transport på land og sjø. Avgiftsfritak, kjøring i kollektivfeltet og gratis parkering har vært en suksess
166 for å øke bruken av elbiler i Bærum. På samme møte ønsker Venstre å legge til rette for at

167 Oslofjorden i mye større grad brukes til miljøvennlig transport i Bærum. El-ferge til Fornebu er et
168 eksempel på en miljøsmart båtløsning som vi tror også vil bidra til bedre livskvalitet for passasjerene.

169 Miljøvennlig transport krever helhetlig og langsiktig planlegging. Venstre etterlyser en transport og
170 miljø- økonomisk plan som inkluderer el-ferger som et miljøeffektivt transportmiddel for
171 Osloområdet. Dette vil bidra til å lette presset på den landbaserte infrastrukturen i Bærum som er
172 sterkt underdimensjonert i forhold til det økende folketallet. El-ferge mellom Fornebu og Oslo vil
173 dermed bli å regne som et kortsiktig virkemiddel for å løse køproblemene inntil Fornebubanen er på
174 plass.

175 Bildeling av elbiler er også et eksempel på miljøsmarte løsninger som lett lar seg realisere i Bærum.
176 Dette er et praktisk tilbud som kan erstatte bil nummer to for familier i en travel hverdag.
177 Bildelingsløsninger med elektrisk biler reduserer utslipp av helseskadelige gasser og partikler for
178 befolkningen i Bærum, gir bedre kapasitet på veiene, mindre kø og bedre rom for effektiv og
179 miljøvennlig kollektivtrafikk. Mens store private bedrifter i Bærum har innført ordningen for sine
180 ansatte, har ikke Bærum kommune selv innført ordningen. Venstre vil at Bærum Kommune skal være
181 en foregangskommune for bruk av miljøsmarte løsninger og pådriver for elektrifisering av transport
182 på land og sjø bl.a. ved å innføre elbil-deling for hjemmetjenestene innen helse og omsorg.

183 **Sykkelkommunen Bærum**

184 Sykling er en viktig del av løsningen på mange problemer: trafikk, klima, lokal forurensning og
185 folkehelse. I følge stortingsmeldingen «Sunne livsstilsvalg» er hver tredje bilreise kortere enn 3 km.
186 Mange av disse reisene kunne gjøres på sykkel, og spesielt dersom man inkluderer el-sykler. En
187 økning i sykkelandelen vil redusere trafikkmengden på både små og store veier, utslipp av
188 klimagasser og annen forurensning, samt bedre innbyggernes helse ved økt fysisk aktivitet.

189 Som et første steg må Sykkelstrategi fra 2011 følges opp slik at det gir en realistisk mulighet for å nå
190 10% sykkelandel i 2020. Dette innebærer både bedre tilrettelegging for sykling og en
191 holdningsendring blant Bærums innbyggere. Sykkel bør prioriteres ved utbygging av nye veier, og
192 både offentlige og private bygg bør ha trygg og lett tilgjengelig sykkelparkering. Eksisterende
193 sykkelruter bør skiltes bedre, og gjøres enklere og mer effektive å bruke til daglig transport, og ikke
194 bare for fritidsreiser. Flere veier i Bærum skal vurderes som sykkelprioriterte veier, der bilene er
195 velkomne, men må underordne seg gående og syklende slik som i FutureBuilt prosjektets «Grønne
196 sykkelalleer».

197 El-sykler gir en mulighet for miljøvennlig og helsebringende sykling også for lengre reiser, eller for
198 personer som pga. helse eller beliggenhet ikke orker å sykle i dag. El-sykling bør oppfordres, for
199 eksempel ved at Bærum kommune tilbyr el-sykkel framfor tjenestebil i de virksomheter der det er
200 egnet. Det bør også opprettes en prøveordning med el-sykkeldeling lik den som i dag finnes for
201 elbiler, for eksempel i forbindelse med et kjøpesenter eller kollektivknutepunkt.

202 Økt sykling om vinteren er en god måte å øke sykkelandelen på. Selv om den norske vinteren er kald
203 og mørk er det fullt mulig å sykle gjennom den, dersom vedlikehold av vei- og gang- og sykkelveinett
204 gjøres riktig. En prøveordning med forsterket vintervedlikehold av viktige pendlerruter mellom
205 Bærum og Oslo skal gjennomføres.

206 En effektiv måte å skape et mer sykkelvennlig Bærum i fremtiden er å skape fremtidens syklistler.
207 Bedre tilrettelegging for sykling til skole, bedre sykkelparkering og trafikkreduserende tiltak i
208 nærområdet vil gjøre det mulig for flere barn å sykle til skolen. Rektorer ved skolene bør i mindre
209 grad få begrense elevenes adgang til å sykle til skolen.

210 **Nye E18 ingen universalløsning**

211 Nye E18 løser ikke alle utslipps- og trafikk problemer alene. Kombinert med økt satsning på bane,
212 sykkel, gange, kollektiv og andre miljøsmarte tiltak som el-bil og el-ferger er nye E18 imidlertid ett av
213 mange tiltak for å utvikle et grønt og bærekraftig Bærum.

214 Nye E18 er først og fremst et tiltak for å redusere støy og luftforurensningen for Bærums innbyggere
215 fra en av landets mest trafikkerte Europaveier. Luftforurensning er et stort problem for folkehelsen i
216 Bærum og dagens E18 er den største negative bidragsyteren. Dette er hovedgrunnene til at Venstre
217 støtter nye E18 og har vært en pådriver for Oslo Pakke 3 og arbeidet med å sikre utbyggingen plass i
218 nasjonal transportplan. Nye E18 er ikke en universalløsning for alle utslipps- og trafikk problemer
219 alene. En ny E18 er ikke ment å øke den totale kapasiteten for personbiler inn til Oslo, men
220 Gjønnediagonalen vil flytte en del av trafikken fra Griniveien, Bærumsveien og de allerede sterkt
221 trafikkbelastede villaveiene i Østre Bærum til de nye tunnelene på E18. Dersom ikke nye E18
222 kombineres med økt satsning på bane, sykkel, gange, kollektiv og andre miljøsmarte tiltak vil
223 kjøpblemene og utslippene av CO2 og andre klimaskadelige gasser forbli like store.

224 Nye E18 åpner opp for viktige gevinster som må ses i sammenheng med en samordnet miljø- og
225 transportplanlegging. Ved at store deler av traseen ligger i tunnel blir arealet over tunnelene
226 tilgjengelig for økt satsning på kollektivtrafikk, sykling og grønnere og bedre tettstedsutvikling for
227 eksempel i Sandvika og på Høvik.

228 Disse gevinstene kommer imidlertid ikke av seg selv og Bærum Venstre vil være en pådriver for at
229 nye E18 legger til rette for flere kollektivfelt, økt bruk av sykkel, el-bil, redusert støy og forurensing og
230 grønn by- og tettstedsutvikling.

231 **Prioritert og samordnet transport- og boligutvikling**

232 Venstre vil ha en prioritert og styrt transport- og boligutvikling i kommunen. For å løse felles
233 utfordringer med befolkningsvekst og miljø må transport og boligutbygging skje i tett samarbeid med
234 Oslo og kommunene i Vestregionen.

235 En grønn og bærekraftig utvikling av Bærum krever politisk vilje, handlekraft og nytenkning.

236 **Venstre vil:**

- 237 • Sette klare og tydelige grenser for utbygging slik at vi skaper en grønn og bærekraftig fremtid
238 for Bærum.
- 239 • At all fortetting skal tas ved kollektivknutepunkt som for eksempel Sandvika, Bekkestua,
240 Høvik og Fornebu.
- 241 • At kommunen gjennom omregulering stiller krav til helhetlig bymessig bebyggelse i
242 kollektivknutepunktene.
- 243 • Etablere ukrenkelige verne- og hensynssoner for å verne jordbruksarealer og grønne lunger
244 for fremtidige generasjoner.
- 245 • At all fremtidig trafikkvekst i Bærum tas av bane, sykkel, gange og kollektivt.

- 246 • At utbygging av Fornebubanen iverksettes umiddelbart.
- 247 • At Kolsåsbanen forlenges til Rykkinn og videre til Bærums Verk.
- 248 • Sette av et ekstra miljøfelt på Nye E18 i tillegg til kollektivfeltet hvor lav- og nullutslippsbiler,
- 249 næringstrafikk og de som kjører flere har forrett.
- 250 • Være pådrivere for Ringeriksbanen og stasjon på Avtjerna slik at kommunens arealer der kan
- 251 utnyttes til boliger.
- 252 • Prioritere Avtjerna foran Fossum for boligutbygging og benytte Ringeriksbanen for transport
- 253 istedenfor privatbil og buss.
- 254 • Legge til rette for at fjorden kan brukes til miljøvennlig transport.
- 255 • At passasjer og godstransport kan overføres fra veg til bane og sjø.
- 256 • At Bærum Kommune skal innføre elbil deling for hjemmetjenestene i pleie og omsorg.
- 257 • Gjøre sykkelveier i Bærum bedre, mer effektive og enklere å bruke til og fra jobb.
- 258 • Innføre trafikkreduserende tiltak rundt skoler slik at flere barn kan sykle til skolen.
- 259 • Gjennomføre prøveprosjekt for el-sykkeldeling for å gjøre sykling enklere for flere hele året.
- 260 • Ha sykkelprioriterte veier i Bærum.
- 261 • Innføre bysykkelordning på Fornebu.
- 262 • Ha en samlet og styrt utbygging og -transportplan i samarbeid med Oslo og kommunene i
- 263 Vestregionen.
- 264

265 **Næringsliv basert på kunnskap og innovasjon**

266

267 Bærum har i dag et sterkt og variert næringsliv, med alt fra globale teknologigiganter til små
268 servicebedrifter. Disse både tiltrekker seg og er tiltrukket av, en høyt utdannet og kompetent
269 befolkning så vel som vår beliggenhet i hovedstadsregionen. For at Bærum skal stå frem som en
270 attraktiv, urban, grønn kommune må nærings- og økonomisk politikk i kommunen legge til rette for
271 dette. I korte trekk betyr dette et fokus på områdene miljø, kunnskap, kultur og omsorg også i
272 næringspolitikken.

273 *En grønn, urban næringspolitikk betyr fokus på:*

- 274 • Grundere, spesielt unge og nyutdannede som vil etablere kunnskapsbedrifter innenfor
- 275 sektorer som vil danne fremtidens arbeidsplasser;
- 276 • Ren energi og miljøteknologi, som over tid kan erstatte de arbeidsplassene knyttet til fossil
- 277 energi som er viktige i Bærum i dag; og
- 278 • Kulturbedrifter og servicetilbud, som gjør det spennende å bo og jobbe i Bærums bysentre.
- 279 •

280 **Næringspolitikk er også kunnskapspolitikk**

281 Tatt i betraktning viktigheten av kunnskapsbedrifter for Bærums økonomi og posisjonen som Norges
282 femte største by burde det finnes relevante høyere utdanningsinstitusjoner i Bærum med tilknytning
283 til lokale kompetansemiljøer.

284 *Venstre vil:*

- 285 • Legge til rette for at Bærum er og skal være en kommune full av kompetansebedrifter som
- 286 tilbyr spennende jobber til våre innbyggere og de som bor i nabokommuner;
- 287 • At vi skal opprettholde de gode forholdene for nasjonale og internasjonale
- 288 høyteknologibedrifter som skaper store verdier og arbeidsplasser i Bærum; og
- 289 • Jobbe for at landets fremste utdanningsinstitusjoner i samarbeid med næringslivet etablerer
- 290 studietilbud, gjerne innen miljø- og energiteknologi i Bærum.

291 **Omsorg er også næring**

292 Omsorgs- og andre kommunale tjenester er også næring, en liberal næringspolitikk betyr å være
293 åpen for nye løsninger innen omsorgssektor, men aldri på bekostning av kvaliteten på tilbudet til
294 våre borgere. Venstre vil ha gode offentlig finansierte helsetjenester.

295 Vi må være villige til å prøve både nye og tradisjonelle måter å skape trygghet og varme for de
296 Bæringene som trenger hjelp og omsorg. Private aktører kan tilby tjenester på vegne av det offentlige,
297 så lenge kvaliteten sikres og tilbudet er likt for alle. Dette har vi utdypet i kapittelet "Vis varme –
298 Venstres helse- og sosialpolitikk for Bærum."

299 Vi bør, sammen med våre nabokommuner, søke effektive løsninger på felles problemer, også
300 innenfor omsorgssektoren. Vi tror våre borgere er mer opptatt av kvalitet og tilgjengelighet av
301 tjenester, enn hvem som tilbyr dem.

302 Vi må søke å oppnå samme effektivitet innenfor offentlig forvaltning og tjenester som privat sektor
303 strever etter, samtidig som kvaliteten i tilbudet ivaretas.

304 **Grønn næring**

305 Bærum må være grønn i mer enn en forstand. En av Bærums viktigste fordeler er vår nærhet til natur
306 og kulturlandskap. Dette forutsetter et levende landbruk og en aktiv reguleringspolitikk, for å sikre
307 det attraktive kulturlandskapet som gjør Bærum spesielt, og ta vare på Bærums historiske røtter som
308 landbrukskommune.

309 Venstre vil at det skal bli lettere for forbrukerne i kommunen å gjøre bedre etiske og miljøvennlige
310 handelsvalg i hverdagen.

311 **Venstre vi:**

- 312 • Legge sterkere trykk på at næringslivet lokalt blir åpnere om å vise frem overfor kundene
313 sine etiske retningslinjer for produksjon og innkjøp av varer.
- 314 • At butikkene og kommunen blir mere åpne om hvor varene deres blir produsert.
- 315 • At butikker viser tydeligere frem for forbrukerne varer som bærer en anerkjent
316 merkeordning.
- 317 • Beskytte naturområdene i marka, så vel som landbruksområder, fra utbygging, ved en streng
318 reguleringspolitikk og ved å fortette rundt kollektivknutepunkter.
- 319 • Gi bæring tilgang til kortreiste, miljøvennlige og etiske matprodukter, og støtte tilbyderne
320 av disse ved at Bærum kommune skal ta sikte på å kun kjøpe mat som er produsert
321 miljøvennlig og dyrevennlig, gjerne lokalprodusert.

322 **Natur, matjord og friluftsliv**

323 I Bærum opplever vi en befolkningsvekst og press på arealene. Venstre ønsker å møte denne veksten
324 på en bærekraftig måte, hvor vi tar vare på naturområder og matjord.

325 Oslo og Akershus huser til sammen nesten halvparten av de rødlistede artene i landet, og en stor del
326 av dem lever i Bærum. Vi har et ansvar for å ta bevare det biologiske mangfoldet, og det forutsetter
327 en langsiktig og kunnskapsbasert forvaltning. Venstre vil ta hensyn til natur og dyr og balansere vekst
328 og vern i Bærum. Naturressursene skal forvaltes langsiktig. Vi skal utnytte dem til verdiskaping på en
329 slik måte at produksjonsevnen bevares for etterslekten og der alt husdyrhold tar hensyn til dyrenes
330 egenverd.

331 Det oppleves også et sterkt press på matjorda i Bærum. Matjord er i praksis en ikke-fornybar ressurs,
332 og Venstre vil bevare dyrkbar jord til matproduksjon. Vi vil heller ha høy utnyttelse av arealene i
333 Sandvika og på Lysaker/Fornebu, ved Høvik stasjon og andre sentrale knutepunkt. Venstre går i mot
334 alle forslag om omdisponering av matjord til utbyggingsformål. Vi vil bevare Smiejordet på Fossum,
335 jordene på Avløs, Løken, Bjørnegård/Jong og går i mot omdisponering til bolig på Skui/Kveise og
336 Ballerud.

337 **Venstre vil:**

- 338 • Ivareta Bærums rødlistede arter og unike biotoper
- 339 • Bevare Bærumsmarka og dele inn randsonen mot marka i hensynssoner for landbruk,
340 turisme, friluftsliv og idrett.

- 341 • Sikre innbyggerne mulighet til naturopplevelser i sine boligområder ved å bevare grønne
342 lunger.
- 343 • Gjenåpne bekker og damanlegg.
- 344 • Sikre grønne områder til uorganisert lek og trening.
- 345 • Kartlegge naturmangfoldet i Bærum. Kunnskap om ulike naturtyper er en forutsetning for å
346 kunne ta gode avgjørelser i arealpolitikken
- 347 • Bevare dyrkbar jord til matproduksjon.
- 348 • Utvikle et nettverk av merkede turstier mellom grønne lunger, kysten og marka.
- 349 • LED-belyse skogsbilveier slik at innbyggerne kan bruke marka ved å gå, sykle, jogge og bruke
350 spark på kveldstid gjennom vinterhalvåret.
- 351 • Legge til rette for hundesport og treningsområder og sikre god dyrevelferd.

352

353 **Nyskapning, innovasjon og etablering i kommunen**

354 Venstre vil at kommunen skal være en aktør som i samspill med næringslivet og andre offentlige
355 virksomheter bidrar aktivt og legger til rette for utvikling av våre næringsklynger. Målet må være å
356 styrke klyngenes evne til kontinuerlig innovasjon, teknologideling og internasjonal anerkjennelse.

357 Kommunen er en betydelig innkjøper i flere sektorer, og kan bidra til innovasjon gjennom å være en
358 «krevende kunde» som formidler reelle behov og problemforståelse inn i forsknings- og
359 utviklingsprosjekter i samarbeid med næringslivet. Dette må gjerne skje ved involvering av og
360 ressursforøkning fra Innovasjon Norge.

361 Det er viktig å legge til rette for at kapital kan møte teknologigründere og bedrifter med
362 vekstpotensial. Venstre vil ta initiativ til å profilere Bærum, våre kompetente teknologimiljø og
363 attraktive bomiljø for investorer. Slik profilering bør være målrettet for å sikre at vi henter den type
364 kapital som bringer kompetanse og markedsmuligheter med seg.

365 **Venstre vil:**

- 366 • Redusere så mye som mulig av rapporteringsbyrden for bedrifter, spesielt nystartede og
367 små- og mellomstore bedrifter.
- 368 • Bidra til å skape entreprenørskapsholdning og støtte opp om gründere blant annet ved å
369 sørge for at det finnes rimelige lokaler for kontorfellesskap med tilrettelagte tjenester og
370 fasiliteter.
- 371 • Oppmuntre etablerte bedrifter til å knoppskyting og se muligheter for nye anvendelser av
372 teknologi og kompetanse, og styrke kommunens satsing på veiledning og støtte for
373 kommersialisering.
- 374 • Tilrettelegge for at flere kvinner, unge og folk med andre kulturbakgrunner også kan skape
375 utviklingsbedrifter.
- 376 • Styrke ordninger som øker tilgangen til risikokapital for gründere og nye bedrifter, for
377 eksempel ved å avsette en liten del av kommunens midler til et såkornfond som i samarbeid
378 med profesjonelle investorer kan tilføre en mindre del av den nødvendige kapitalen.

379

380 **Bidra til samarbeid om nærings- og kompetanseutvikling**

381 Det viktigste for næringslivet i kommunen er at rammevilkårene er attraktive og forutsigbare, tilgang
382 på kompetent arbeidskraft, at det er tilgang på lokaler av hensiktsmessig størrelse og karakter, og at
383 infrastrukturen er god nok. Mye av dette avgjøres på arenaer utenfor kommunen, men Bærum
384 Venstre vil jobbe for å forbedre situasjonen direkte og indirekte.

385 **Bærum Venstre vil:**

- 386 • Sikre næringslivet i kommunen attraktive og forutsigbare rammevilkår.
- 387 • Oppmuntre det offentlige og næringslivet til å bli lærebedrifter og ta inn lærlinger.
- 388 • Være med å skape et universitets- og høyskolemiljø med nær forbindelse til det miljø-,
389 energi- og høyteknologiske næringslivet i Bærum, samt stimulere forskermiljøer til å etablere
390 seg i kommunen.
- 391 • Sørge for nær kontakt mellom næringsliv og myndigheter og bidra til å legge lista høyt for
392 kvalitet, etisk og miljøvennlig standard i næringslivet i Bærum.

393 **Landbruket må ha gode rammer for drift og utvikling**

394 Selv om landbruk utgjør en liten del av økonomien i Bærum er det en viktig del av vår kulturarv og
395 bomiljø. Venstres synspunkter på dette er mer utdypet i kapittelet "En balansert areal-, transport- og
396 miljøpolitikk." Et grønt og bærekraftig landbruk er en viktig del av vår visjon for Bærum som
397 bærekraftig og grønn kommune.

398 **Bærum Venstre vil:**

- 399 • Fremheve landbrukets funksjon som utvikler og vokter av kulturlandskapet ved å øke bruken
400 av natur i barnehager, skoler, fritidsaktiviteter og i helse og omsorgstilbud.
- 401 • Legge til rette for direkteomsetning av produkter på gård og torg
402 for å støtte opp om entreprenørskap og merkevarebygging i Bærums landbruk.
- 403 • Gi landbrukskontoret mandat og ressurser til å trekke gårdenes landbruksdrift i en mer
404 miljøvennlig og dyrevennlig retning gjennom veiledning om tilgjengelige ressurser og
405 finansiering
- 406 • Venstre vil styrke prosjekter som videreutvikler og formidler lokale mattradisjoner, lokalt
407 dyrket mat og foredling.

408

409

410 **Oppvekst i Bærum: Lek, læring og trivsel**

411 **Kvalitet og fleksibilitet i omsorgen for barn i barnehager**

412 Mange familier har arbeid utover ettermiddag og kvelden. Venstre vil fortsette å tilby familier
413 fleksible løsninger og barnehager med utvidede åpningstider. Hvor lenge et barn kan oppholde seg i
414 barnehagen bestemmes gjennom en makstid på 9,5 t.

415 Dagens maksprisbestemmelse tar ikke hensyn til familier med lav inntekt. Derfor vil vi ha en
416 inntektsgradert betaling som gjør det økonomisk gunstigere for lavinntektsfamilier å velge
417 barnehageplass.

418 **Rekruttering av fagpersonell styrker kvaliteten**

419 Kvaliteten i norske barnehager avhengig av dyktige fagpersoner. Derfor er det viktig å satse mere på
420 etter- og videreutdanning av barnehagepersonell og øke antallet fagpersonell i hver barnehage. At
421 ansatte har riktig kompetanse er viktig for å kunne fange opp og legge til rette for barn som har en
422 krevende hjemmesituasjon, er utsatt for vold eller andre overgrep eller som ikke utvikler seg slik de
423 burde.

424 **Venstre vil:**

- 425 • Tilby flere assistenter barnehagelærerutdanning og videre- og etterutdanning av
426 førskolelærere.
- 427 • Ved utdanning av barnehagelærere ved Kunnskapsenteret i Sandvika skal undervisning i
428 signaler på tidlige kjennetegn på mishandling, misbruk, omsorgssvikt av barn og prosedyrer
429 for melding være obligatorisk.
- 430 • Økonomisk likebehandling vil bidra til å gjøre barnehagen til en mer attraktiv arbeidsplass.

431 **Det beste er godt nok for barna**

432 Barn utvikler seg og lærer gjennom stimulerende lek og sosialisering, forutsatt at deres basale behov
433 for trygghet og omsorg er ivaretatt. Å sikre høy kvalitet i dette har større betydning for barns
434 læreevne senere i utdanningen, enn å innføre skolerettet læring i barnehagen. Førskolelærernes og
435 de ansattes holdninger til barna er viktige kvalitetsfaktorer. Deres personlige egenskaper i form av
436 engasjement, livsenergi, lydhørhet sammen med kunnskaper om hvordan barn lærer og utvikler seg,
437 og bevissthet om hva barn skal lære, er det som samlet utgjør kvaliteten i omsorgen overfor barna.

438 **Bærum Venstre vil styrke kvaliteten i barnehagene ved å:**

- 439 • Tilby fysiske omgivelser som stimulerer til lek, aktivitet og nysgjerrighet.
- 440 • Tilby et varmt måltid 4 dager i uken basert på råvarer som er produsert miljøvennlig og
441 dyrevennlig.
- 442 • Tilby team av kompetente ansatte som arbeider målrettet med det pedagogiske arbeidet og
443 som er bevisste på at deres personlige egenskaper er viktig for kvaliteten i omsorgen for
444 barna.
- 445 • Ha som mål at det maksimalt er seks barn under tre år per barnehagelærer, og ikke flere enn
446 tolv barn over tre år per lærer.
- 447 • Innføre vanntrening for 4-5 åringer i barnehager.

448 **En skole for dagens elever og fremtidens samfunn**

449 Elevene i Bærumsskolene skal tilbys en trygg, kompetent og fremtidsrettet utdanning.

450 Venstre vil legge til rette for fortsatt styrking av basisfagene innen grunnleggende tallforståelse og
451 språkopplæring. Utviklingen mot et enda mere globalisert og multikulturelt samfunn betyr at vi trenger en
452 utdanning som også styrker elevenes kulturelle kompetanse, og som forbereder elevene på deres personlige,
453 sosiale og etiske ansvar i arbeidsliv og samfunnsliv.

454 **Venstre vil:**

- 455 • Styrke elevenes ferdigheter innen kommunikasjon og samarbeid.
- 456 • Styrke elevenes evne til kritisk tenkning og problemløsning.
- 457 • Styrke kreativitet og innovasjon, digitale og teknologiske ferdigheter

458

459 *Forslag fra Odd Roar Kristensen:*

460 *- Bærum skal overta kommunens videregående skoler*

461 **Språk og mestring**

462 Vi lever i en mer globalisert verden og det er viktig med tidlig språkopplæring i grunnskolen. Først og
463 fremst er det viktig å lese og skrive sitt eget morsmål. Bærum er en attraktiv kommune å flytte
464 til. Som barn av en arbeidsinnvandrere eller flyktning, er det viktig å lære språket raskt for å lykkes
465 med å bli inkludert i lokalsamfunnet.

466

467 **Venstre vil:**

- 468 • Tilby gratis norskopplæring til barn med innvandrerbakgrunn for dem som har behov.
- 469 • At hver skole selv bestemmer hva den nåværende ekstra engelsktimen skal kunne brukes til
470 ut fra en vurdering av elevenes behov.
- 471 • Tilby 2. fremmedspråk for barn fra 4. klasse som et prøveprosjekt.

472

473 **Flere støttefunksjoner inn i skolen.**

474 Flere elever har i dag behov for råd og veiledning på andre livsområder enn det skolefaglige. Når barn
475 sliter tidlig i livet, er det stor fare for at mange også vil streve som voksne. Derfor er viktig å styrke
476 elevens psykiske helse så vel som fysisk helse.

477

478 **Bærum Venstre vil:**

- 479 • Øke tilgangen til tverrfaglig fagkompetanse i skolen som for eksempel sosialrådgivere og
480 helsesøstre.
- 481 • Ha flere psykologer inn i kommunehelsetjenesten, og flere kveld og helseåpne polikliniske
482 tilbud og lavterskeltilbud mot ungdom.
- 483 • At Bærum blir en foregangskommune i landet på antimobbing arbeid.

484 **Tilpasset opplæring for alle**

485 Skolene har et ansvar for å tilby tilpasset opplæring og spesialpedagogisk kompetanse som er
486 nødvendig for å hjelpe den enkelte elev. En tett oppfølging de første skoleårene kan begrense
487 frafallet i videregående skole.

488 **Venstre vil:**

- 489 • Sette inn støttetiltak enda raskere enn i dag. Prosessen med utredning, vedtak og utforming
490 av tilbud må avbyråkratiseres og forenkles.
- 491 • Barnehage og skole skal legge forholdene til rette for barn med nedsatt funksjonsevne.
- 492 • Innføre leksehjelp på ungdomstrinnet ved skoler som har behov for det.

493 **Yrkesrettet utdanning**

494 Det er sentralt at ungdom i Bærum som velger yrkesutdanning får lærlingeplasser. Dette vil avhjelpe
495 frafallet i videregående skole. Bærum kommune som sentral innkjøper av varer og tjenester må stille
496 krav til leverandørene om at de må ta i mot lærlinger der det er relevant.

497 **Styrking av elevenes evne til innovasjon og nyskaping**

498 Arbeidslivet etterspør innovasjon, kreativitet, teknologiinnsikt og sosial kompetanse. Estetiske fag er
499 prosessorienterte og teknologifokuserte og gir elevene kunnskap i utviklingsprosesser fra ide til
500 ferdig produkt, samarbeid, evne til å vurdere kvalitet og trening i å prestere.

501 **Venstre vil:**

- 502 • Prioritere ressurser i skolene som gjør det mulig å ansette lærere og pedagoger med
- 503 fagkompetanse i estetiske fag og kreative prosesser.
- 504 • Ha en helhetlig satsning på å integrere de estetiske fagene i skolen i synergi med basisfagene.
- 505 • Få et bedre samarbeid om ressurser (lokaler, materiell, faglige kompetanser) og tilbud mellom
- 506 kultur- og utdanningssektoren i kommunen

507 **Læremidler, skole- og barnehagebygg**

508 Venstre ønsker fortsatt oppgradering av barnehage- og skolebygg. Elever trenger ute- og innearealer
509 som er utfordrende og inspirerende, relevant utstyr til undervisning og muligheter til ekskursjoner,
510 og bygg med godt inneklima.

511 **Venstre vil:**

- 512 • Oppgradere rom og utstyr ved skolene kontinuerlig og legge til rette for økt bruk av ressurser
- 513 som er tilgjengelig eksternt.
- 514 • At fremtidige bygg kan fungere som kulturelle nærmiljøsentra og inneholde både folkebibliotek,
- 515 idrettshall, møteplasser for uorganiserte og organiserte fritidsaktiviteter.
- 516 • Komme raskere i gang med vedlikehold av eksisterende bygg og en prioriteringsliste for nybygg
- 517 av barnehager og skoler.
- 518 • Bygge ny Levre barneskole og Hauger ungdomsskole. Venstre er også åpen for en ny samlet
- 519 barne- og ungdomsskole for Levre og Hauger.
- 520 • Ikke legge ned noen av våre spesialskoler, men utvikle dem videre.

521

522 **Idrett og fysisk utfoldelse som del av SFO**

523 I dag opplever mange foreldre at tiden de har sammen med barna brukes til å frakte dem til og fra
524 forskjellige fritidsaktiviteter som foregår etter den normale arbeidstidens slutt, oftest i regi av de
525 mange frivillige idretts- og kulturorganisasjonene i Bærum. For andre familier er det ikke økonomisk
526 mulig å la barna delta på slike fritidsaktiviteter, noe som gjør at barna blir mindre aktive, som igjen
527 reduserer deres livskvalitet og skaper fremtidige helseproblemer.

528 Samtidig er skolen tidlig ferdig, noe som betyr at barna enten tilbringer flere timer i SFO, eller at en
529 av foreldrene (i de fleste tilfeller mor) jobber redusert arbeidstid for å være hjemme med barna.
530 Dette har store økonomiske konsekvenser for den enkelte familie så vel som for samfunnet. En
531 løsning på dette kan være at idretts- og kulturaktiviteter integreres i skolen, slik det gjøres i mange
532 andre land. Skoleidrett gir barn et høyere aktivitetsnivå uten at det går utover andre fag, gjør det

533 lettere for barn fra vanskeligstilte familier å delta, og betyr at tiden etter arbeidstid gis tilbake til
534 familien. For å opprettholde den viktige rollen frivillige organisasjoner som idrettslag osv. har, kan
535 dette med fordel gjøres i samarbeid med disse.

536 **Venstre vil:**

- 537 • Innføre samarbeid mellom frivillige organisasjoner og idrettslag i skolen for å tilby idretts- og
538 kulturaktiviteter som del av SFO.
- 539 • Tilby barn med nedsatt funksjonsevne tilrettelagte fritidsaktiviteter.

540

541 **Pedagogikk og læringsmiljø**

542

543 Vi ønsker en skole som ivaretar og evner å utvikle elevenes talenter og pedagogiske behov. Derfor må vi sørge
544 for at Bærumsskolen utfordres og fortsetter å utvikle sitt pedagogiske tilbud, og at det gis rom for alternativ
545 pedagogikk.

546 **Forkortet forslag fra Gudbrand Teigen:**

547 *Selv om Bærum har en gjennomgående kvalitativt god offentlig skole, er det utfordringer innen*
548 *mange felt. Eksempler er mobbing, frafall/fravær og inkludering på tvers av kultur, hudfarge,*
549 *interesser etc. for å nevne noe. Venstre mener at å tenke utradisjonelt rundt pedagogikk og*
550 *undervisningsmiljø kan skape ny utvikling.*

551

552 *I Bærum drives flere privatskoler med til dels alternativ pedagogikk, deriblant Bærum*
553 *Montessoriskole på Ballerud.(...) Kommunens observatører i Bærum Montessoriskole erfarer at skolen*
554 *preges av samhold, inkludering, høyt motiverte lærere og kreative elever. Det er ikke riktig at en*
555 *montessoriskole nødvendigvis er en privatskole. I Sverige er mange offentlig skoler drevet med*
556 *montessoripedagogikk. Venstre erfarer at slik pedagogikk har mange ønskede effekter for læring,*
557 *trivsel og dannelse.*

558 **På denne bakgrunn vil:**

- 559 • Venstre arbeide aktivt for å opprettholde privatskoler med alternativ pedagogikk.
- 560 • Videre vil vi foreslå å ta montessoripedagogikk inn i kommunale skoler, i første omgang som
561 en forsøksordning ved utvalgte skoler.

562

563 **Forslag fra Odd Roar Kristensen:**

- 564 • Innføre leksefri skole som et prøveprosjekt ved 2 frivillige barneskoler i øst- og vest-Bærum,
565 alternativt ha leksefri og innføre en ekstra skoletime.

566 **Forslag fra Turid Dahlman:**

- 567 • Opprette en musikklinje i ungdomsskolen for talentfulle elever, slik at de slippe rå søke ut av
568 kommunen.

569

570 Landbruket og miljøene på gårdsbruk i Bærum representerer en ressurs for aktivisering, læring og
571 mestring. Mange kommuner har solide erfaringer og stor nytte av Inn-På-Tunet-tilbud knyttet til
572 gårdsbruk.

573 **Venstre vil:**

574 • Stimulere samarbeid mellom skoler, barnehager og landbruk.

575

576

577
578

Kulturtilbud, skapende virksomhet og identitet

579 Kulturtilbud og -deltagelse gir mening gjennom hele livet

580 Kulturell deltagelse og - opplevelse gir økt livskvalitet og mening i hverdagen, det styrker vår
581 identitet, de sosiale båndene mellom oss og det gir bedre helse. Derfor er det viktig at Bærums
582 borgere kan være kulturelt aktive gjennom hele livsløpet. Kulturell deltagelse og skapende
583 aktiviteter bør kunne være en naturlig del av alles hverdag, og integreres i barnehager, skole og SFO,
584 i omsorgs- og behandlingstilbud til personer med nedsatt funksjonsevne, syke, eldre og på
585 arbeidsplasser.

586 *Venstre vil:*

587 - Tilrettelegge for en sterkere og tydeligere deltakelse i kulturlivet i Bærum for den delen av
588 befolkningen som ikke har sin opprinnelse i kommunen, men som har kommet til kommunen
589 av ulike årsaker, blant annet som flyktninger og innvandrere.

590 - Integrering av kulturaktiviteter i steds og arealplanlegging og i utformingen av barnehager
591 og skoler.

- 592 • Tilgjengeliggjøre offentlige barnehager og skoler til kulturformål etter skoletid.
- 593 • Løfte frem mere av vår lokale kulturhistorie, og bevare områder med arkitektur og
594 hageanlegg fra ulike epoker frem til vår egen tid.
- 595 • Beholde fritidsklubber og lignende tilbud der det er behov.

596 Bærum - en kulturkommune

597 Bærum kommune har gjennom flere år bidratt til å legge til rette for et bredt profesjonelt
598 kulturtilbud som leverer produksjoner og tilbud på et høyt prestasjonsnivå. Vi ønsker at Bærum skal
599 være den foretrukne opplevelsesarenaen for borgerne i fremtiden.

600 Vi ønsker også at flere profesjonelle kunstnere skal besøke og bo og arbeide i kommunen. De er et
601 viktig bidrag til å videreutvikle åpenhet og mangfoldet i kulturen. Vi ønsker prosjekter som bidrar til
602 nyskaping og vitalisering av byrom og miljø. Bærum er en innflytterkommune, der mange folk har
603 sine opprinnelige røtter både andre steder i Norge og i helt andre land og kulturer. Dette mangfoldet
604 er det viktig at vi speiler i kulturtilbudene både på kulturproduksjonssiden og på publikumssiden.

605 *Venstre vil:*

- 606 • Bidra til å etablere flere næringsklynger for kunstnere, og legge til rette for at profesjonelle
607 kunstnere får tilgang til egnede lokaler, prosjekttrom og kunstnerboliger for kortere perioder.
- 608 • Legge til rette for utveksling, samarbeidsprosjekter og arbeidsopphold i kommunen for
609 utenlandske kunstnere.
- 610 • At kulturtilbud skal være synlig og tilgjengelig for alle borgere og et tydelig innslag i byrommene.
- 611 • Styrke formidlingsprosjekter som henvender seg til nye publikumsgrupper, og grupper som faller
612 utenom andre tilbud.
- 613 • Venstre vil sikre produksjonsvilkår slik at kulturinstitusjonene i Bærum kan levere
614 kulturopplevelser av høy kvalitet til bredden av sine borgere.
- 615 • Venstre vil at kommunen skal ha større råderett over midlene til Den kulturelle skolesekken som
616 nå forvaltes av fylket.

617 **Frivillighet og samfunnsansvar**

618 Venstre vil ha flere lokale kulturproduksjoner fordi de bidrar til vitalisering og verdiskaping som hele
619 samfunnet drar nytte av. Kultur har effekter på handel, det kan knytte sammen ulike fagområder og
620 samfunnsområder og det skaper forbindelser mellom mennesker på tvers av ulikeheter.

621 *Venstre vil:*

- 622 • Lage et produksjonsfond for kultur i samarbeid med lokalt næringsliv for prosjekter som på
623 enestående vis engasjerer, utfordrer og integrerer kunst/kultur med andre fagområder innen
624 utdanning/forskning, helse eller næringsliv.
- 625 • Styrke korps og kor ytterligere gjennom kulturskoletilbud.
- 626 • Styrke midlene til de frivillige kulturaktørene.
- 627 • Legge bedre til rette for å frivillige kulturtilbud i nærmiljøene ved å øke midlene avsatt til
628 produksjon og tilrettelegge for effektiv drift.

629

630 **Kultur og helse**

631 Kulturopplevelser og -deltagelse både former og bekrefter vår identitet. Det bidrar til selvforståelse
632 og uttrykksevne noe som igjen gir oss styrke til å forme et meningsfylt og selvstendig liv. Vi vet at
633 både kulturopplevelser og -deltagelse og aktiv skapende virksomhet bidrar til øke vår livskvalitet, det
634 gir livsmening, bedre helse, gjør at vi sosialiserer oss, det styrker vår kulturelle identitet. Kultur er et
635 felt der vi kan utvikle og dyrke vår kreativitet og kommunikasjonsevner uansett kulturell, økonomisk
636 eller helsemessig bakgrunn og forutsetninger.

637 Kunst og musikkens betydning for allmenn helse og psykisk helse er dokumentert både i terapeutisk
638 og i sosial sammenheng, likeledes som verktøy i å bedre læringsprosesser hos barn. Derfor står kunst
639 og kultur sterkt i kapitlene om oppvekst/skole og helse. Vi vet fra dokumenterte studier at for
640 eksempel musikkterapi for pasientgrupper som demente og Alzheimerpasienter har en positiv effekt
641 på livskvalitet og evne til kommunikasjon helt til siste sykdomsforløp og i lindrende behandling.

642 *Venstre vil:*

- 643 • Ha en kompetent integrasjon av kulturtilbud og terapeutisk basert behandling i helsetjenestens
644 tilbud gjennom hele livsløpet.
- 645 • Gjøre dagens forsøksprosjekt med musikkterapi i eldreomsorgen permanent og et tilbud ved alle
646 institusjoner.
- 647 • Ha flere musikk- og kunstterapeutiske stillinger tilknyttet helsetjeneste, barnehage og skole,
648 alders- og sykehjem, og sykehus.
- 649 • Styrke kulturtilbud for alvorlig syke barn på sykehus eller i lange behandlingsprogrammer.
- 650 • Styrke musikk og kulturtilbudet til spedbarn og barn og deres foresatte frem til skolealder.
- 651 • Gi muligheter for lavinntektsfamilier til å kunne delta på musikk- og kulturskolen.

652

653
654

Vis varme – Venstres helse- og sosialpolitikk for Bærum

655 God helse og høy inntekt hører sammen. Samtidig har de helsemessige og sosiale forskjellene
656 mellom inntektsklassene blitt større i Bærum. Venstre vil utjevne forskjellene gjennom informasjon
657 og forebyggende tiltak. Det er spesielt viktig å gi alle barn og ungdom like muligheter. Bærum skal
658 tilby en trygg, tilpasset og verdig omsorg for alle som trenger det, uansett alder, funksjonshemming
659 eller psykososiale utfordringer.

660 Et helsetilbud for hele livet

661 Å leve hele livsløpet i Bærum med trygghet fra vugge til grav, forutsetter at kommunen tilbyr gode
662 offentlig finansierte helsetjenester av høy kvalitet. Dette forutsetter blant annet at Bærum kommune
663 er innovative når det gjelder tjenestetilbud. Fagutvikling er både avgjørende for selve tjenesten og
664 for å tiltrekke seg ansatte som ønsker å drive faget fremover. For å sikre at tjenestene er bygget på
665 best mulig faglig praksis og optimal utvikling, bør kommunen samarbeide med høyskoler og
666 universiteter om fagutvikling.

667

668 Venstre vil ha et fullverdig helsetilbud for Norges femte største by og vil kjempe på regionalt og
669 nasjonalt nivå for at sykehus tilbudet for befolkningen i Bærum ikke svekkes, selv om det blir bygget
670 et nytt sykehus i Buskerud. Spesielt bør drifts- og investeringsbudsjettene synliggjøres og sikres på en
671 forsvarlig måte, samt eget forsvarlig vedlikeholds budsjett uavhengig av pasientbehandling.

672 *Venstre vil:*

- 673 • Prioritere ressurser til fagutvikling og samarbeide med høyskoler og universiteter for å kunne
674 sikre oppdatert kunnskap om kvalitet i leveransen av kommunale tjenester.
- 675 • Opprettholde Bærum sykehus og videreutvikle det som et veldrevet moderne områdesykehus
676 med akuttmottak og spesialfunksjoner.
- 677 • Sikre at Bærums innbyggere har tilgang til en fullverdig føde-, akutt-, intensiv-, indremedisinsk og
678 ortopedisk kirurgisk avdeling uten å reise til nabofylket.
- 679 • Være åpne for både nye og tradisjonelle måter å levere et godt tjenestetilbud ved å fokusere på
680 kvaliteten som leveres og ikke hvem som leverer den.
- 681 • Tilby barn, unge og eldre med psykiske og fysiske utfordringer dyreassistert terapi, i og utenfor
682 institusjon, samt gi innsatte i fengsler tilbud om kontakt med dyr.
- 683 • At lærere som ønsker det skal kunne tilby dyreassistert pedagogikk til sine elever.

684 Psykisk helse er også helse

685 Venstre ønsker en større raushet overfor vanskeligstilte og den beste hjelpen får vi der vi bor. Derfor
686 er det viktig å styrke blant annet førstelinjetjenesten. Flere enn tidligere rammes av en psykisk lidelse
687 i løpet av livet og de samfunnsøkonomiske kostnadene er store. Tidlig innsats og forebygging kan
688 forhindre at lettere lidelser får utvikle seg til tyngre lidelser, som må håndteres av
689 spesialisthelsetjenesten

690 *Venstre vil:*

- 691 • Slåss videre for "Skjeve hus" for mennesker med dårlig boevne
- 692 • Styrke hjelpetilbudene innen rus og psykiatri, og styrke lavterskeltilbud og ordninger som hjelper
693 vanskeligstilte inn i arbeidslivet.
- 694 • Sørge får et riktig botilbud og en individuell oppfølgingsplan for rusmisbrukere.
- 695 • Øke kompetansen og ressursene i det kommunale barnevernet.

- 696 • Styrke og hegne om Bjørngård og Blakstad sykehus.
697 • Styrke ressursene for lavterskel tilbud uten henvisning for barn, unge og voksne med psykiske
698 lidelser.

699 **Pådrivere for en individuelt innrettet eldreomsorg**

700 *Venstre vil:*

- 701 • Skreddersy tjenester og tilbud til den enkeltes behov
702 • Støtte frivillig engasjement og aktivt bruke de eldre som ressurs i barnehager, skoler, bibliotek og
703 på andre områder i kommunen
704 • Ha varierte og fleksible botilbud for eldre, inkludert en omlegging av omsorg til færre på
705 sykehjem og flere i bemannede omsorgsboliger.
706 • Støtte forebyggende helsetiltak som stimulerer til sosialisering, fysisk og mental aktivitet blant
707 eldre, som for eksempel "strøsandprosjektet" - der eldre og uføre får tildelt strøsand for å
708 redusere skader ved fall, øke trygghet og forbedre mobilitet.
709 • Gi støtte til opplæring av eldre i bruk av informasjonsteknologi, for at de skal kunne fullt ut ta del
710 i det moderne teknologisamfunnet.

711 **Satse på forebyggende arbeid blant barn og unge**

712 *Venstre vil:*

- 713 • Vektlegge forebyggende helsetiltak og opplysningsarbeid om den enkeltes ansvar for egen helse.
714 • Videreføre tilbud om ettervern til barnevernsbarn utover de lovpålagte 18 år opp til 23 år.
715 • Støtte ikke-organiserte aktiviteter og møtesteder tilrettelagt for ungdom.
716 • La en større del av tippemidlene få komme breddeidretten og ikke-organiserte aktiviteter direkte
717 til gode.
718 • Prioritere tilbud der alle kan delta uavhengig og økonomisk evne.

719 **Enklere hverdag for personer med nedsatt funksjonsevne**

720 *Venstre vil:*

- 721 • Videreutvikle personer med nedsatt funksjonsevnes brukermedvirkning og sikre reell innflytelse
722 på egen livssituasjon
723 • Etablere flere turveier, turstier og tilrettelagte fritidsaktiviteter for personer med nedsatt
724 funksjonsevne.
725 • Skjerme helse- og sosialtilbudet for grupper med lav inntekt, og tilby gode avlastningstiltak for de
726 med store omsorgsbyrder.
727 • Presse på for at tilgjengelighetsstandarder utarbeidet av kommunen oppfylles.
728 • Bedre avlastningstilbudet og omsorgslønnsordningen.
729 • Sette funksjonshemmedes utfordringer på dagsorden, og øke kunnskap og påvirke holdninger
730 ved å synliggjøre deres ressurser.
731 • Støtte lærings- og mestringsentrene.
732 • Ta ansvar for å ansette mennesker med nedsatt funksjonsevne. Vi har mange velutdannede i
733 denne kategorien som ønsker å jobbe. Erfaringen er at det er den første jobben som er
734 vanskeligst å få. Venstre vil at Bærum kommune skal ha et helt konkret mål om at personer med
735 nedsatt funksjonsevne skal utgjøre 1 % av kommunalt ansatte.

736 **Næringslivet som bidragsyter i helsesektoren**

737 Helse er et område der det offentlige har et hovedansvar for å sikre et godt tilbud til alle som trenger
738 det. Samtidig er det ikke begrepene «offentlig eller privat» som er det viktigste kriteriet, men
739 seriøsitet og kvalitet. Bærum Venstre mener at vi i samarbeid med næringslivet kan bidra til løsninger
740 på utfordringer knyttet til eldrebølgen og grupper som trenger tilrettelagt bistand.

741 Landbruket og miljøene på gårdsbruk i Bærum representerer en ressurs for rekreasjon og aktivisering
742 innen helsesektoren. Mange kommuner har solide erfaringer og stor nytte av Inn-På-Tunet-tilbud
743 knyttet til gårdsbruk. Ofte blir både kvalitet og pris bedre med tilbud forankret i gårdsmiljø.

744 Når man stimulerer til offentlig-privat samarbeid i kommunens tjenester er det viktig at faglighet og
745 kompetanse er i fokus. Kompetanse lønner seg på sikt, - alltid. Det er billigere å ansette ufaglærte,
746 men kostnaden for tjenestemottagere/pasient og kommunen er høy.

747 **Verdighet, medvirkning og selvstendighet**

748 Vi ønsker at mennesker skal klare seg lengre hjemme, både for den enkeltes skyld og for samfunnets
749 fordel. Da må man ha fagutdannede ansatte som vet hva som kreves for nettopp å nå dette målet.
750 Verdighet og brukermedvirkning står i fokus for Venstre.

751 Meningsfulle dager for pleietrengende er en viktig del av en verdig tilværelse, også for dem i
752 institusjon eller bolig med service. Dessverre kjeder mange seg og er ensomme, og ikke alle har
753 pårørende som kan fylle dette tomrommet. Det å plassere en institusjon for eldre ved siden av en
754 barnehage har ofte blitt et alibi for at man har gitt mening og glede. Sannheten er nok mer at man
755 hadde hatt mer glede av å legge f.eks. et bibliotek inne i en institusjon for å samle ulike
756 aldersgrupper.

757 I dag er muligheten for samarbeid med frivillige stor, men man er avhengig av at dette blir enkelt å
758 organisere, ikke et nytt byråkrati.

759 ***Venstre vil:***

- 760 • Ha et fokus på kvalitet i alle ledd, uavhengig av hvem som leverer en tjeneste.
- 761 • Bygge videre på medarbeideres kompetanse ved å gi større fagutviklingsmuligheter for ansatte.
- 762 • Øke graden av brukermedvirkning og hverdagsmestring for å gi verdighet i tilværelsen.
- 763 • Ha en mer nyansert og innovativ tilnærming til å skape meningsfulle dager for brukere og
764 pasienter.
- 765 • Satse på funksjonelle, miljøvennlige institusjonsbygg som gir gevinst i det lange løp.
- 766 • Ta i bruk teknologiske løsninger for å gjøre det lettere å leve med alvorlig sykdom eller gi et mest
767 mulig selvstendig liv, samtidig som personvernet ivaretas.

768 **Fattigdom hindrer fri utfoldelse i kultur og idrett for barn**

769 De fleste har det bra i Bærum. Likevel er det mange som opplever å stå utenfor fellesskapet.

770 Fattigdom i Bærum betyr ikke å ha råd til mat, men om manglende mulighet til å delta i
771 fritidsaktiviteter og på den sosiale arena. Spesielt sårbare er aleneforsørgere og lavinntektsfamilier.
772 Barnehage er spesielt viktig tilbud for lavinntektsfamilier og minoritetsspråklige.

773 Grunnlaget for veltilpassede og aktive mennesker legges tidlig i barneårene, gjennom lek og sosial
774 aktivitet. I dagens samfunn foregår dette hovedsakelig i barnehagen, noe som gjør det viktig at alle

775 har mulighet til å delta fullt ut. Leken er med på å utvikle språket, kreativiteten og evnen til å løse
776 problemer, og barnet lærer noe om hvordan verden fungerer både sosialt og fysisk.

777 Venstre vil at tospråklige barn skal lære seg norsk så tidlig som mulig. Derfor er det viktig at barna
778 tilbys språkstimulering i barnehagen.

779 **Venstre vil:**

- 780 • Sikre at alle barn fra økonomisk vanskeligstilte familier har gratis tilgang på fritidsaktiviteter.
- 781 • Sørge for gratis kjernetid for alle 3-5 åringer fra lavinntektsfamilier og differensiert
782 foreldrebetaling i barnehage, SFO og kommunale kulturaktiviteter.
- 783 • Styrke ulike tiltak for å hjelpe vanskeligstilte inn i arbeidslivet.
- 784 • Styrke kommunehelsetjenesten og styrke det psykiske helsearbeidet i kommunene.
- 785 • Styrke skolehelsetjenesten og skaffe flere nye helsesøstre og sosialarbeidere i ungdomsskolen.

786 **En inkluderende innflytterkommune**

787 Bærum, med sin dynamiske økonomi og sentrale beliggenhet, er en attraktiv innflytterkommune. Som
788 et sosialliberalt parti ønsker Venstre at liberale prinsipper om respekt for felles verdier, toleranse for
789 meningsforskjeller og en glede over å møte andre kulturer skal stå i sentrum av vår politikk. Bærum
790 bør bruke sin unike posisjon rent ressursmessig, og som representant for en nasjon med humanitære
791 forpliktelser – til å ta imot flere flyktninger. Kommunen har et svært sterkt faglig flyktninge- og
792 innvandrerkontor, som vil kunne håndtere en økning.

793 **Venstre vil:**

794 - Opprette en innflytterservice, for å hjelpe næringslivet å tiltrekke seg nødvendig kompetanse fra
795 utlandet, så vel som å hjelpe andre innflyttere å tilpasse seg livet i Bærum.

796 - Ta inn et langt større antall flyktninger enn pr i dag, i denne valgperioden, og da spesielt med
797 henblikk på de syriske flyktingene.

798 **Unge med minoritetsbakgrunn**

799 Bærum Venstre ønsker å ha spesielt fokus på barn og ungdom med minoritetsbakgrunn. Mange
800 opplever utfordringer i skolen, med språk og kulturell tilhørighet. Det er et sosialliberalt prinsipp at
801 alle i samfunnet skal ha så likt *utgangspunkt* som mulig, slik at man har reell valgfrihet. Venstre vil
802 styrke morsmåls- og norskundervisning for barn med minoritetsbakgrunn.

803 *Endringsforslag fra Karen Sofie Kaardal, helsegruppa: Linje 802 erstattes med:*

804 «Venstre ønsker derfor å styrke norskundervisningen for barn med minoritetsbakgrunn. For noen
805 elever gir ikke morsmålsundervisning i tillegg til andre fag den støtten som de trenger for å takle
806 skolens krav. Venstre ønsker at skolen tilbyr andre alternativer enn morsmålsundervisning til de
807 elevene som ønsker dette, eksempelvis forsterket leksehjelp på norsk. Dette er spesielt viktig i
808 ungdomsskolen»

809 Oppveksten som minoritetsborger i et majoritetssamfunn kan være vanskelig, og gir psykososiale
810 utfordringer for både barn og foreldre. Venstre vil:

- 811 • Styrke utekontakttilbudet og andre tiltak som kan hindre frafall, marginalisering, radikalisering
812 eller ekstremisme blant ungdom med minoritetsbakgrunn eller unge som føler de står utenfor
813 samfunnet.
814 • Ved hjelp av frivillige ressurser, styrke foreldres evne til å hjelpe barna med lekser og
815 skoleinnsats med språkopplæring og forståelse for norsk skole.
816

817 **Vanskeligstilte inn i arbeidslivet**

818 Ikke-vestlige innvandrere har lavere yrkesdeltakelse og høyere arbeidsledighet enn befolkningen for
819 øvrig og er overrepresentert i gruppen med vedvarende lavinntektsproblemer. Ikke-vestlige
820 innvandrere har vanskeligere for å få en fast tilknytning til arbeidslivet. Å få vanskeligstilte inn i
821 arbeidslivet er bra både for samfunnet og for individet.

822 Enslige forsørgere er også en gruppe med lavere yrkesdeltakelse enn befolkningen for øvrig, og er
823 overrepresentert blant personer med vedvarende lavinntektsproblemer.

824 Kommunen og NAV må samarbeide tettere for å øke sysselsettingen for de som står utenfor.
825 Kommunen som arbeidsgiver må legge til rette for flere tilgjengelige praksisplasser og gi gratis
826 norskopplæring for minoritetspråklige analfabeter slik at overgangen til jobb blir så enkel som mulig.

827 **Kommunale boliger**

828 Venstre vil at kommunen skal kjøpe et antall boliger i nye boligprosjekter, i alle deler av kommunen.
829 På grunn av høye boligpriser opplever vi i kommunen at ettertraktet personell søker seg til andre
830 steder, gjerne dem som har rimelige personalboliger.

831 **Venstre vil at:**

- 832 • Et antall personalboliger skal være tilgjengelig for tiltrent, lavtlønnet personell for en periode på
833 3 år.
834 • Noen boliger skal være tilgjengelige for mennesker som ikke selv kan kjøpe bolig.
835

836

837

838 **Liberala verdier i praksis – Venstres visjon for demokrati og** 839 **forvaltning i Bærum**

840 **Kvalitetstjenester er viktigere enn struktur**

841 Venstre ønsker å gi Bærums borgere det beste og mest kostnadseffektive tjenestetilbudet, samtidig
842 som vi øker deres innflytelse over egen hverdag. Dette krever en sterk kommuneforvaltning, gjerne
843 med oppgaver overført fra statlig og fylkeskommunalt nivå, noe Venstre vil arbeide for både i Bærum
844 og på Stortinget.

845 Det er ikke sikkert at dagens organisering av Bærum kommune er den mest hensiktsmessige
846 strukturen for dette, og vi er derfor åpne for andre løsninger sammen med våre nabokommuner.
847 Hensynet til borgerne kommer før hensynet til dagens organisasjon.

848 **Åpenhet gir bedre resultater**

849 Et av demokratiets viktigste prinsipper er at åpne politiske og administrative prosesser gjør borgerne
850 mer engasjert og gir bedre resultater. For å forbedre dette i Bærum ønsker Venstre å gjøre det
851 lettere for borgerne å få informasjon om hva som skjer i forvaltningen, uten å måtte lete det frem fra
852 kilder de ikke har noe forhold til.

853 **Digital forenkling er nødvendig**

854 Vi er i større og større grad vant til å ha digital tilgang til forskjellige tjenester, og gjerne også
855 valgfrihet mellom de forskjellige digitale verktøyene våre – telefon, datamaskin eller nettbrett. Selv
856 om kommunen ikke skal bruke store ressurser på å være ledende i denne utviklingen, er det viktig at
857 man ikke henger for langt bak utviklingen i resten av samfunnet, og i privat næringsliv spesielt.
858 Kommunen bør derfor samarbeide med private eller andre offentlige aktører for å digitalisere
859 tjenester, med åpne standarder der dette er mulig.

860 **Venstre vil:**

- 861 • Arbeide for at kommunen skal overta tjenester og oppgaver fra statlig og fylkeskommunalt
862 nivå som følge av en kommunereform;
- 863 • Vurdere tett samarbeid eller sammenslåing med kommuner som Asker, Hole og andre
864 nærliggende kommuner, for å skape en stor kommune bedre rustet til å utføre disse
865 oppgavene;
- 866 • Øke åpenhet i forvaltningen og engasjement blant borgerne ved å publisere informasjon om
867 saker og prosesser i både tradisjonelle og nye, sosiale medier, og i enda større grad enn i dag.
- 868 • Tilby helhetlige og brukervennlige digitale løsninger basert på åpne standarder i samarbeid
869 med andre aktører med riktig kompetanse.

870 *Følgende forslag fra Hilde Arneberg plassering er foreslått lagt hit av programkomiteen:*

- 871 • *Bærum Venstre er i mot innføring av eiendomsskatt i Bærum Kommune, og vil i det lengste*
872 *unngå en slik skattlegging.*

873 **Arbeidsmiljø og sykefravær**

874 Venstre ønsker at de dyktige medarbeiderne i kommunen skal trives i et godt og inkluderende
875 arbeidsmiljø. Sykefraværet i pleie og omsorgsyrkene er for høyt.

876 *Venstre vil:*

- 877 • Redusere sykefraværet i kommunen til 7 %